

Azərbaycanın COP29-da bəşəriyyətin xilasına verdiyi daha bir böyük töhfə

Dünyanın inkişaf tarixinə nəzər yetirdikdə bu gün qarşılaşdığımız ekoloji problemlərin kökündə insan amilinin olduğunu görməmək mümkün deyil. Sənayenin təşəkkül tapdığı ilk illərdən bu günədək insan daha çox gəlir əldə etmək üçün təbiətə qənim kəsilib və nəticədə öz gələcəyi ilə birlikdə bəşəriyyətin mövcudluğunu sual altına qoyub.

Əvvəllər bu barədə ekoloqlar, elm adamları həyəcan təbili çalsalar da, siyasətçilər, dövlətləri idarə edənlər buna o qədər də əhəmiyyət vermirdilər. Ancaq problem bütün ciddiliyi ilə məlum olandan sonra vəzifəsindən, mövqeyindən, səlahiyyətindən asılı olmayaraq hər kəs anladı ki, təbiətə qarşı bu qədər amansız davranmağın sonu faciə, fəlakətdir. Ona görə də bu, bir ölkənin və ya bir qitənin deyil, ümum-bəşəri problemdir və onu həll etmək lazımdır.

Amma iş bu gün elə bir həddə gəlib çatıb ki, bunun üçün külli miqdarda vəsait lazımdır. Mütəxəssislərin hesablamalarına görə, 1,5 emissiyaya nail olmaq üçün 2050-ci ilə qədər trilyonlarla dollar vəsait lazım olacaq. Amma mütəxəssislər onu da hesablayıblar ki, dünyanın bir çox ölkəsi, xüsusən Afrika dövlətləri bu vəsaitin qarşısında acizdirlər. Deməli, yük inkişaf etmiş ölkələrin çiyinlərinə düşməlidir.

Azərbaycanda keçirilən COP29-un da əsas məqsədi bu məsələni həll etməkdir. Ölkəmiz bu möhtəşəm tədbirə qədər BMT-nin nümayəndələrinin iştirakı ilə dünyanın müxtəlif ölkələri ilə səmərəli danışıqlar aparıb. Artıq demək olar ki, həmin danışıqlar nəticəsiz qalmayıb. Danışıqlar prosesində bu günədək Paris Sazişinin 6.4-cü maddəsi, habelə çoxtərəfli maliyyə institutları tərəfindən illik əsasda iqlim maliyyəsi öhdəliyinin 75 milyard dollardan 170 milyard dollara qədər artırılması üzrə razılıq əldə edilib (Sözsüz ki, maliyyə vəsaitinin birdən-birə belə rekord məbləğdə artırılması Azərbaycanın hünəri ilə mümkün olmuşdur).

Bu barədə xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirak məqsədilə ölkəmizdə səfərdə olan Norveç Krallığının beynəlxalq inkişaf naziri Anne Beate Tvinreym ilə görüşündə məlumat verib. Nazirliyin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycan və Norveç arasında əməkdaşlığın perspektivləri, o cümlədən ölkəmizin COP29 sədrliyindən irəli gələn məsələlər, eləcə də regional vəziyyətlə bağlı digər məsələlər müzakirə olunub.

Sözsüz ki, dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ekoloji problemlərin aradan qaldırılmasına göstərəcəyi münasibət mühüm əhəmiyyət kəsb edir. ABŞ Prezidentinin iqlim üzrə xüsusi nümayəndəsinin müavini Syu Biniaz "Qlobal iqlim şəffaflığı üzrə nazirlərin "dəyirmi masa"-sında bildirib ki, ölkəsi Paris Sazişi çərçivəsində hesabatlılıq üzrə öhdəliklərini bu ilin sonuna qədər yerinə yetirəcək. Tədbirdəki çıxışında Syu Biniaz qeyd edib ki, ABŞ şəffaflıq sahəsində ölkələrin inkişafını fəal şəkildə dəstəkləyir. O, istixana qazları inventarizasiyasının yaradılması və təkmilləşdirilməsi, həmçinin hesabatların hazırlanmasına yardım göstərildiyini bildirib. Cari ildə ABŞ 19 ölkə ilə əməkdaşlıq edərək hesabatların hazırlanması üçün texniki dəstək göstərib və 17 Afrika ölkəsi üçün seminarlar təşkil edib.

Dünya qarşısında duran əsas məsələ iqlim maliyyəsinin yaratmaqla 1,5 emissiyaya nail olmaqdır. COP29-un əsas hədəfi budur və həmin məqsədə çatmaq üçün maliyyə təminatı yaradılmalıdır. Bu möhtəşəm tədbirdə ölkəmizin iqlim maliyyəsi üçün yığılan vəsaitin 75 milyard dollardan 170 milyard dollara qədər artırılması təqdirəlayiq nəticədir. Bu, Azərbaycanın COP29-da bəşəriyyətin xilasına verdiyi daha bir böyük töhfədir.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"